

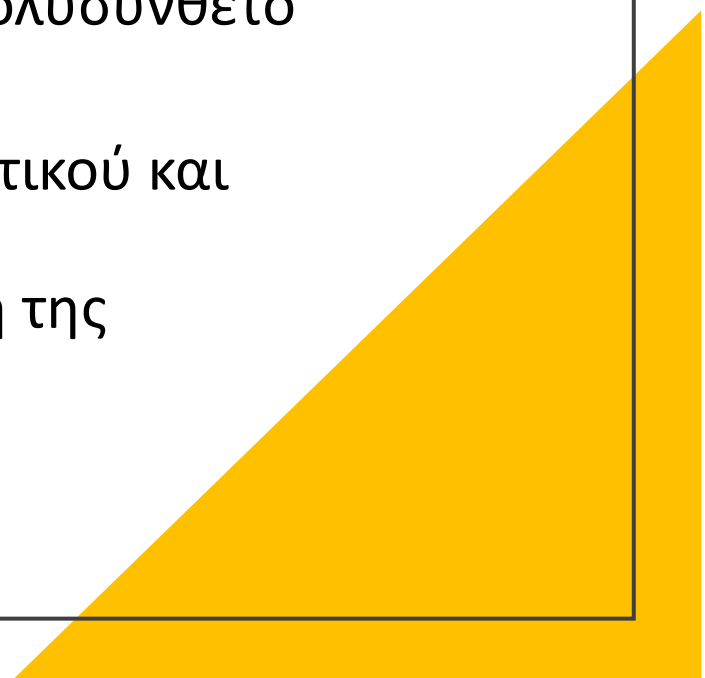
Ο Θεσμός του Συμβούλου Σχολικής Ζωής

Γιούλη Χρονοπούλου

Δεκέμβριος 2020

Επεξεργασία: Φεβρουάριος 2022

Νόμος 4692/2020 ΦΕΚ 4183/28-9-2020

- Ένας νέος θεσμός (από 2020-21): Σύμβουλος Σχολικής Ζωής
 - Γιατί;
 - Προφανώς, από την πίεση της ανάγκης, της πραγματικότητας, από την αύξηση των περιστατικών, από το ολοένα και πιο πολυσύνθετο των τάξεων και του σχολείου.
 - Ο Σύμβουλος Σχολικής Ζωής αναλαμβάνει έργο προληπτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση προβλημάτων, που ανακύπτουν στη ζωή της σχολικής κοινότητας.
- 

Αρμοδιότητες

- Συμβουλευτική καθοδήγηση, ενημέρωση και υποστήριξη μαθητών & γονέων για θέματα παιδαγωγικά, για αντιμετώπιση ζητημάτων που απασχολούν τη σχολική μονάδα:
- διευθέτηση κρίσεων, πρόληψη ακραίων & αντικοινωνικών συμπεριφορών, ενίσχυση - υποστήριξη μαθητών (και των οικογενειών τους) με ιδιαίτερες μαθησιακές ή συναισθηματικές δυσκολίες, αλλά και μαθητών με ιδιαίτερες κλίσεις, αξιοποίηση αυτών στον χώρο της σχολικής κοινότητας, συμπερίληψη, μετάβαση σε άλλες βαθμίδες κ.ά.

Αρμοδιότητες

- Υποστήριξη μαθητών για απόκτηση αυτοεκτίμησης και ενεργό συμμετοχή στη σχολική ζωή.
- Συμβολή στην καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Ενίσχυση / υποστήριξη επικοινωνίας σχολείου – οικογένειας - κοινότητας. Υποστήριξη οικογενειών.
- Πιθανοί τρόποι:
- Κοινωνικο-παιδαγωγικές δράσεις (πρόληψης, υποστήριξης), συμβουλευτική γονέων, δημιουργία ομάδων γονέων με κοινά ενδιαφέροντα και ανάγκες.

Αρμοδιότητες

- Η δημιουργία και η καλλιέργεια θετικών σχέσεων αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας και της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας (Καλλιέργεια θετικού κλίματος).
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων, σε συνεργασία με τα ΚΕΔΑΣΥ προς όφελος των μελών της σχολικής κοινότητας.

Προβληματισμός

- Κατανοητή η ανησυχία και ο προβληματισμός των εκπαιδευτικών από την πληθώρα και το είδος των καθηκόντων / αρμοδιοτήτων
- Απουσία ισχυρών εξωτερικών κινήτρων
- Είναι θεσμός σε θετική κατεύθυνση, αλλά ατελής και ολιγομελής
- Πρέπει να υπηρετηθεί σε ένα πλαίσιο νομιμότητας, αλλά και ρεαλισμού, με γνώμονα το συνολικό καλό του σχολείου.

Σύμβουλος Σχολικής Ζωής

- Πρόσωπο αναφοράς
- Οι μαθητές γνωρίζουν σε ποιο πρόσωπο μπορούν να απευθύνονται

Συνεργασίες με:

- Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου παιδαγωγικής ευθύνης
- Διεύθυνση σχολικής μονάδας
- Μέλη Συλλόγου Διδασκόντων
- Ψυχολόγο / Κοινωνικό Λειτουργό σχολείου
- Διευθυντή Εκπαίδευσης
- ΚΕΔΑΣΥ – Υπεύθυνο σχολείου
- «Συμβούλους Καθηγητές» της Α΄ τάξης ΕΠΑΛ («Μια Νέα Αρχή στα ΕΠΑΛ»)
- Συμβούλους Σχολικής Ζωής όμορων σχολικών μονάδων ευθύνης (π.χ. του ίδιου Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου)

Συνεργασίες με:

- Υποστηρικτικές δομές, ειδικούς επιστήμονες
- Κέντρα Πρόληψης και άλλες δομές Δήμων.
- Π.χ.
- Κέντρο Πρόληψης και Εξαρτήσεων «Ήλιος» (Δήμοι Ν. Σμύρνης, Αγ. Δημητρίου)
- Κοινωνική Υπηρεσία Δ. Νέας Σμύρνης
- Κέντρο Πρόληψης και αντιμετώπισης εξαρτήσεων «Σταθμός» (Δήμοι Καλλιθέας, Μοσχάτου – Ταύρου)
- Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογένειας Δ. Καλλιθέας
- Κέντρο Πρόληψης Δήμου Αργυρούπολης – Ελληνικού «Ηλιοτρόπιο»
- Κέντρο Πρόληψης Δήμου Αλίμου

ΚΕΘΕΑ: μια συνεργασία

- Επικοινωνία
- Κωνσταντίνα Υφαντή: 210-9212961
- Αιμιλία Μαρκουίζου



Οδηγός για ασφαλή σχολεία ΚΕΘΕΑ

Οδηγός για ασφαλή σχολεία ΚΕΘΕΑ

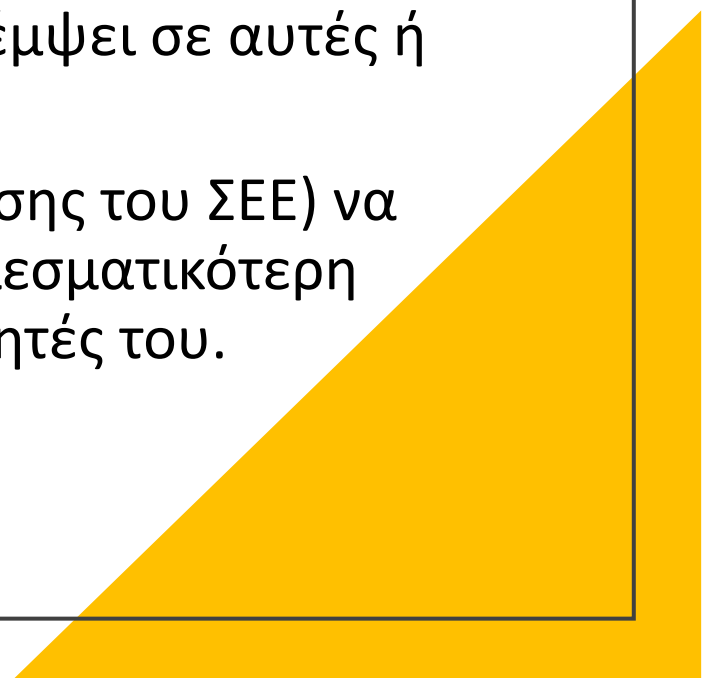
- <https://www.kethea.gr/wp-content/uploads/2020/12/Asfaloi-sxoleia.pdf>

Ασφαλή σχολεία

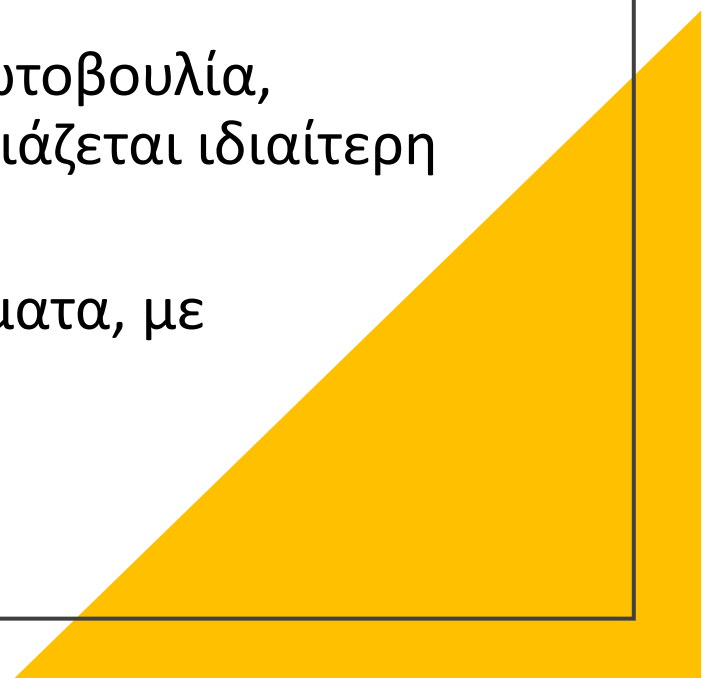


- Καλλιέργεια αξιών ζωής
- Σαφείς, ευέλικτοι κανόνες
- Ουσιαστική εμπλοκή γονέων
- Δεσμοί με τοπική κοινωνία
- Δημιουργικές δραστηριότητες
- Ενημερωτικές καμπάνιες για βία
- Εξατομικευμένη υποστήριξη
- Συνεχιζόμενη εκπαίδευση εκπαιδευτικών

Πώς λειτουργεί ο Σύμβουλος Σχολικής Ζωής

- Λειτουργεί συμπληρωματικά/ενισχυτικά προς τους υφιστάμενους θεσμούς υποστήριξης.
 - Μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή των δομών ή ειδικών για την αντιμετώπιση μεμονωμένων περιστατικών ή να παραπέμψει σε αυτές ή στον Σύλλογο Διδασκόντων.
 - Μπορεί να παίρνει την πρωτοβουλία (κατόπιν ενημέρωσης του ΣΕΕ) να συγκαλεί συσκέψεις με τους παραπάνω, για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση ζητημάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές του.
- 

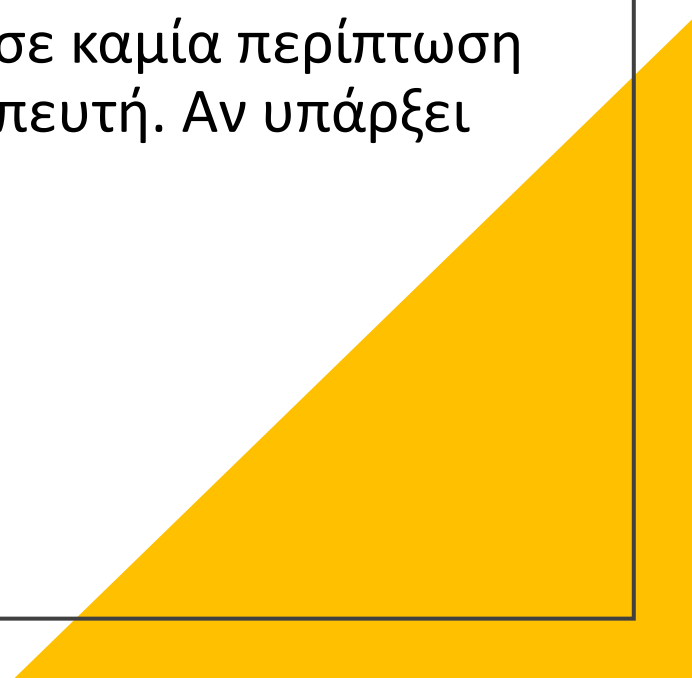
Πώς λειτουργεί

- Ο Σύμβουλος Σχολικής Ζωής βρίσκεται σε άμεση και διαρκή επικοινωνία με τους μαθητές ευθύνης του, τον Σύλλογο Διδασκόντων, τους γονείς και κηδεμόνες.
 - Ενεργεί όποτε αυτό του ζητηθεί, αλλά και με δική του πρωτοβουλία, εφόσον υποπέσει στην αντίληψή του κατάσταση, που χρειάζεται ιδιαίτερη αντιμετώπιση.
 - Δυνατότητα ιδιαίτερης ενασχόλησης με συγκεκριμένα θέματα, με συγκεκριμένα τμήματα.
- 

Σκόπιμο είναι

- Να υπάρξει ενημέρωση μαθητών και γονέων για τον θεσμό και για τα ονόματα των υπευθύνων.
- Να βρεθεί ειδικός χώρος για συναντήσεις.
- Ανάγκη να εμπεδωθεί ο θεσμός στο σχολείο.

Πώς λειτουργεί

- Πρωτοβουλία, αλλά όχι απόλυτη αυτονομία (συνεννόηση, συντονισμός).
 - «... χωρίς να υποκαθιστά τις αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων, του Διευθυντή και του Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας ή τις αρμοδιότητες υποστηρικτικών δομών της εκπαίδευσης.»
 - Κινείται εντός των ορίων του παιδαγωγικού του ρόλου και σε καμία περίπτωση δεν αναλαμβάνει το ρόλο του ψυχολόγου ή του ψυχοθεραπευτή. Αν υπάρξει ανάγκη, απευθύνεται σε ειδικούς.
 - Λογικό να υπάρχουν φόβοι, αγωνίες.
 - Καλό είναι να υπάρξει μια αποτίμηση στο τέλος.
 - Συνεργασία μεταξύ των Συμβούλων Σχολικής Ζωής.
- 

Ο ρόλος της ομάδας



- Πολύ σημαντική η ύπαρξη δικτύου Συμβούλων Σχολικής Ζωής
- Ή/και
- η ύπαρξη παιδαγωγικής ομάδας στο σχολείο
- (και πέραν των δύο ΣΣΖ)
- Ανταλλαγή εμπειρίας, ιδεών, συμβουλών
- Αλληλοβοήθεια, βοήθεια προς το σύνολο

Λέξεις κλειδιά

Υποστήριξη

Πρόληψη

Συνεργασία (και πρωτοβουλία)

Εμπιστοσύνη

Τυπικά προσόντα

- Λαμβάνονται υπόψη στην επιλογή, αλλά δεν είναι προαπαιτούμενα.
- Σχετίζονται με γνώση παιδαγωγικής (πτυχίο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό, επιμορφωτικά σεμινάρια, εκπαιδευτικά προγράμματα).

Ουσιαστικά προσόντα

Έγνοια – Διάθεση –
Διαθεσιμότητα

(κυρίως εσωτερικά κίνητρα)

Δεξιότητες επικοινωνίας,
διαμεσολάβησης

Εμπιστοσύνη

Επισημάνσεις

Νέος θεσμός

Όχι ακριβώς ό,τι κάναμε μέχρι
τώρα

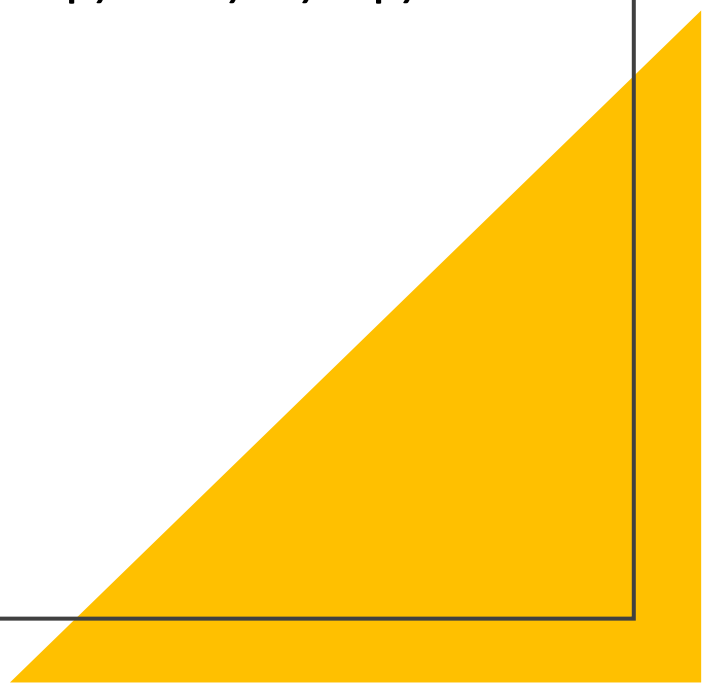
Όχι υπεύθυνος τμήματος

Όχι ψυχολόγος

Ο Θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή στα ΕΠΑΛ στο πλαίσιο του ΜΝΑΕ

- Εφαρμόζεται σε όλους τους μαθητές της Α' τάξης ως τάξης μεταβατικής - Κάθε μαθητής έχει τον Σύμβουλό του.
- Κάθε σύμβουλος καθηγητής αναλαμβάνει 4-5 μαθητές (κατά προτίμηση να μη διδάσκει στο τμήμα του μαθητή, να μην κατέχει θέση Διευθυντή).
- Οι συναντήσεις διαρκούν περί τα 15 λεπτά και γίνονται κάθε 15 μέρες (μπορεί να υπάρχουν και έκτακτες).
- Οι συναντήσεις γίνονται στα κενά του συμβούλου καθηγητή, ο οποίος παραλαμβάνει το μαθητή και τον επιστρέφει στην τάξη του μετά το τέλος της συνάντησης, ώστε να μη διαταράσσεται η εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.
- Σε χώρο που εξασφαλίζει προϋποθέσεις ιδιωτικότητας και άνετης επικοινωνίας.

Ο Θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή στα ΕΠΑΛ

- Στο πλαίσιο του παιδαγωγικού ρόλου του εκπαιδευτικού, επίλυση προβλημάτων που απασχολούν τους μαθητές είτε αφορούν τα μαθήματα, είτε άλλα θέματα της σχολικής - ή ακόμα και της προσωπικής τους - ζωής.
 - Συνεπικουρείται από ψυχολόγο.
 - Συναντήσεις συμβούλων καθηγητών – ομάδα.
- 

Στόχοι

- Υποδοχή, υποστήριξη, ψυχική ενδυνάμωση μαθητών για την ομαλή προσαρμογή στο νέο περιβάλλον.
- Συστηματική υποστήριξη όλων των μαθητών της Α' τάξης στη σχολική τους ζωή.
- (συστηματικότητα στη θέση του περιστασιακού)
- Απόκτηση αίσθησης του ανήκειν - Κανείς να μην αισθάνεται «μόνος».
- Ανάπτυξη εμπιστοσύνης με τα άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας - βελτίωση των σχέσεων εκπαιδευτικών-μαθητών.
- Δημιουργία θετικού κλίματος, υποβοήθηση στην επίλυση συγκρούσεων.

Στόχοι

- Προώθηση μαθησιακών στόχων.
- Υποβοήθηση στον εντοπισμό και την πιθανή επίλυση προβλημάτων που αναστέλλουν τη γνωστική πρόοδο των μαθητών.
- Φροντίδα για παραπομπή μαθητών με προβλήματα σε αρμόδιους φορείς, διευκόλυνση επαφής των οικογενειών τους με υπηρεσίες ψυχικής υγείας της κοινότητας.
- Ενίσχυση σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών.

Σύμβουλος Καθηγητής

Εξατομικευμένη στήριξη

Για κάθε μαθητή συγκεκριμένος
εκπαιδευτικός

Γνωριμία με το παιδί, τα ενδιαφέροντά
του, τη μαθησιακή του πορεία

Κυρίως, ακούει – δίνει στο παιδί την
ευκαιρία να μιλήσει.

Σύμβουλος Καθηγητής

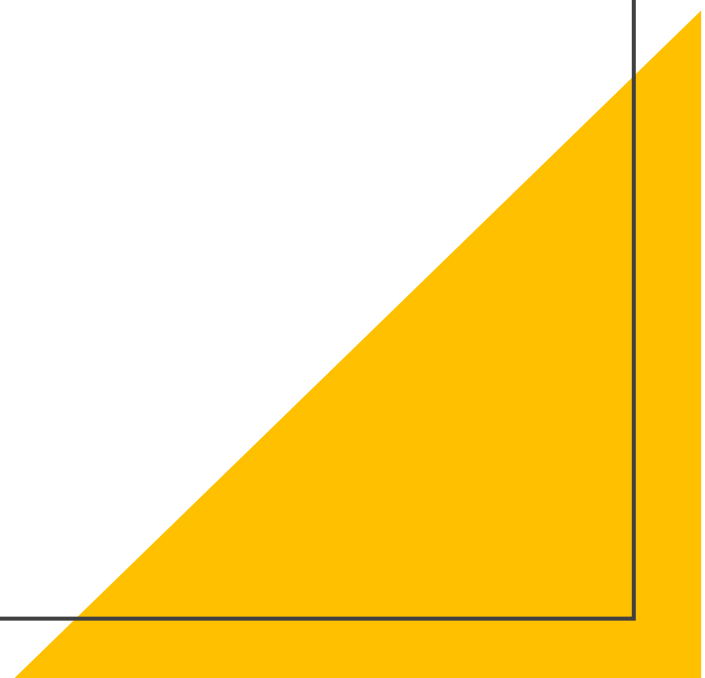
Συμβουλές για πορεία στο σχολείο και
ένταξη

Διαμεσολάβηση για επίλυση
προβλημάτων

Συμβόλαιο εχεμύθειας

Συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς,
ψυχολόγο, αρμόδιους φορείς

Σύγκριση Συμβούλου Σχολικής Ζωής – Συμβούλου Καθηγητή

- Στα ΕΠΑΛ:
 - Πιο συστηματικό
 - Πιο εξατομικευμένο
 - Πιο περιγεγραμμένο
 - Πιο υποστηριγμένο
 - Πιο αποτελεσματικό (λογικά)
- 
- A large yellow right-angled triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Λόγια μαθητών

«Είχα κάποιες στιγμές απλά την ανάγκη να μιλήσω, χωρίς να έχω ανασφάλεια πως είναι δίπλα μου κάποιος που θα με κρίνει... αλλά θα με βοηθήσει»

«Δεν ξέρεις τι σημαίνει να μην έχεις με κανέναν να μιλήσεις και να έρθει κάποιος στο σχολείο και να σου πει: «εδώ είμαι σε ακούω»

Λόγια εκπαιδευτικών

«Γλύκανε το σχολείο μας»

*«Μάθαμε να συνεργαζόμαστε
καλύτερα»*

*«Μας βοήθησε ως
εκπαιδευτικούς αλλά και ως
γονείς»*

Επισημάνσεις Άννας Λαμπίδη, ψυχολόγου, Επιστημονική Επιτροπή ΜΝΑΕ

- (Με ενδιαφέρον και για τον Σύμβουλο Σχολικής Ζωής)
 - Ενημέρωση σχολείου για τον θεσμό.
 - Γνωριμία - θεμέλια αμοιβαίας εμπιστοσύνης.
 - Η δέσμευση του απορρήτου αίρεται όταν διαπιστωθεί ότι κινδυνεύει η ζωή ή η υγεία του ίδιου του μαθητή ή άλλου προσώπου.
- 

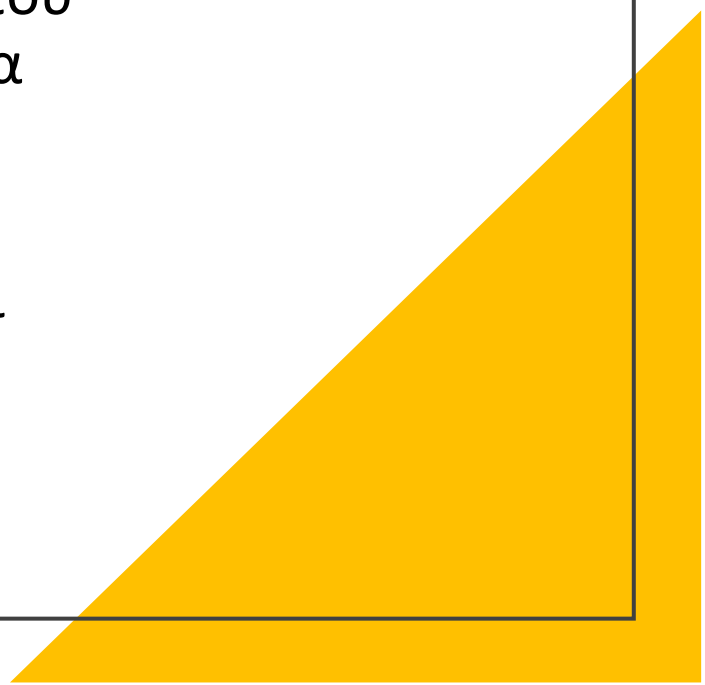
Ενδεικτικές ερωτήσεις

(Άννα Λαμπίδη)

- *Πώς νομίζεις ότι μπορώ να σε βοηθήσω;*
 - *Θα ήθελες να κάνω κάτι για σένα; Και αν ναι, τι;*
 - Σε περίπτωση που δεν είμαστε έτοιμοι για κάποιο σχόλιο ή συμβουλή μπορούμε να πούμε: «Θα σκεφτώ όσα μου είπες και θα μιλήσουμε την επόμενη φορά».
- 
- A large yellow triangle is positioned in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Σημεία προσοχής

(Άννα Λαμπίδη)

- Δεν πιέζουμε τον μαθητή για να τον βοηθήσουμε.
 - Δεν παρεμβαίνουμε αν δεν μας ζητηθεί, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες διακυβεύεται η υγεία ή η ζωή του παιδιού ή άλλου, όπου με περίσκεψη και διακριτικότητα κινούμαστε αμέσως.
 - Δεν γινόμαστε διεισδυτικοί, ιδιαίτερα σε θέματα της προσωπικής ζωής του μαθητή, ακόμα και αν μας τα έχει εκμυστηρευθεί.
- 

Υπομνήσεις

(Άννας Λαμπίδη)

- Οι μαθητές δεν έχουν πάντα την ανάγκη συμβουλής από εμάς, αλλά έχουν την ανάγκη κάποιος να τους ακούσει πιο βαθιά, χωρίς να τους κρίνει.
 - Κάποια παιδιά χρειάζονται χρόνο για να εμπιστευθούν τη διαδικασία και να ανοιχτούν.
 - Δεν είναι όλοι οι μαθητές έτοιμοι να αξιοποιήσουν αυτά που τους προτείνουμε στη συγκεκριμένη φάση της ζωής τους.
- 

Υπομνήσεις

(Άννα Λαμπίδη)

- Προστατεύουμε τις συναδελφικές μας σχέσεις, ωθώντας τους μαθητές που έχουν παράπονα με κάποιον καθηγητή να το συζητήσουν μαζί του.
- Ενδυναμώνουμε τον μαθητή, ώστε να μάθει να χειρίζεται μόνος του τα προβλήματα της σχολικής του ζωής.
- Αν ο συμβουλευόμενος είναι μαθητής μας, δεν του επιτρέπουμε να παραβαίνει τους κανόνες λόγω της «προνομιακής» σχέσης του μαζί μας.
- Η συναισθηματική υπερεμπλοκή δεν βοηθάει ούτε τα παιδιά ούτε εμάς. Αντίθετα, δημιουργεί ψευδείς προσδοκίες επίλυσης των προβλημάτων και εξαρτήσεις.

Πιθανοί φόβοι του Συμβούλου Καθηγητή (Άννα Λαμπίδη)

Φόβος ότι δεν θα μπορέσει
να κατανοήσει το
πραγματικό πρόβλημα του
μαθητή και να το
διαχειριστεί.

Φόβος μιας λανθασμένης
συμβουλής.

Απαντήσεις

(Άννα Λαμπίδη)

- Αν ο εκπαιδευτικός είναι ανοικτός στα συναισθήματα των μαθητών του, πρέπει να είναι προετοιμασμένος ότι θα έχει μια συναισθηματική εμπειρία.
- Είναι πιθανό να αφυπνιστούν μέσα του κάποια από τα άγχη που είχε βιώσει σε παρόμοια φάση της ζωής του.
- Χρειάζεται, λοιπόν, προσοχή ώστε «να μην κατακλυστεί από τα οδυνηρά συναισθήματα των μαθητών του, να μην τα ρουφήξει σαν σφουγγάρι, ούτε να επωμιστεί τα βάσανα του κόσμου όλου».
- Τις περισσότερες φορές όμως ο Σύμβουλος Καθηγητής, εάν καταφέρει να υπερπηδήσει τους φόβους του χωρίς να τους παραγνωρίσει και δεν εμπλακεί σε φαντασιώσεις παντοδυναμίας, θα νιώσει χαρά και ικανοποίηση στον ρόλο του.

Ας μην ξεχνάμε

(Άννα Λαμπίδη)

- Είναι βοηθητικό το μοίρασμα της εμπειρίας στην ομάδα των συναδέλφων.
- Μπορούμε να ζητάμε βοήθεια όταν δυσκολευόμαστε.
- Κύρια προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα κάθε συμβουλευτικής προσπάθειας είναι η προσωπική ανάπτυξη, η συνεξέλιξη δηλαδή καθηγητή και μαθητή.

Βασικές τεχνικές συμβουλευτικής (Άννα Λαμπίδη)

- Ενεργητική ακρόαση και μηνύματα α' προσώπου.
- Αντανάκλαση συναισθημάτων.
- Αξιοποίηση κυρίως ανοικτών ερωτήσεων.
- Ενθάρρυνση της επικοινωνίας (νεύματα, λεκτικές νύξεις, αναδιατύπωση, επανάληψη κλπ.).
- Αυτοαποκάλυψη.
- Αξιοποίηση των μετα-επικοινωνιακών σημάτων.

Καλό είναι,
λοιπόν, ο ΣΣΖ
να έχει
δεξιότητες

Διαχείριση καταστάσεων, κρίσεων

Διαμεσολάβηση

Συμβουλευτική

Ενεργητική ακρόαση

Ενσυναίσθηση

Οικοσυστημική προσέγγιση

Διαμεσολάβηση

- Σημαίνει την προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων με την προσπάθεια τρίτων, ουδέτερων.
- Η διαμεσολάβηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων μέσα στη σχολική κοινότητα στηρίζεται στην αρχή ότι ακόμα και τα πιο σοβαρά θέματα μπορούν να αντιμετωπιστούν με την παρέμβαση ανθρώπων που βρίσκονται έξω από το πρόβλημα και έχουν την ειλικρινή διάθεση να βοηθήσουν τους μαθητές ή συμμαθητές τους και θέλουν να βρουν λύση χωρίς να υπάρξουν τιμωρίες και αποβολές.
- Ομάδα από εθελοντές εκπαιδευτικούς και μαθητές. Πολλά παιδιά νιώθουν πιο άνετα να μιλάνε σε ένα συμμαθητή τους παρά σε έναν καθηγητή.
- Τα μέλη της ομάδας έχουν το ρόλο να βοηθούν στη λύση των προβλημάτων του σχολείου ανεξάρτητα από τις φιλικές σχέσεις, τη συμπάθεια ή και την αντιπάθεια που μπορούν να νιώθουν απέναντι στα «εμπλεκόμενα μέρη».

Διαμεσολάβηση

- Την ώρα της διαμεσολάβησης, τα μέλη της ομάδας πρέπει να βλέπουν το θέμα πολύπλευρα, να μην πάρουν το μέρος κάποιου. Οι διαμεσολαβητές μαθαίνουν τι έχει συμβεί, ακούγοντας και από τις δύο πλευρές που συγκρούστηκαν.
- Στη συνέχεια, οι διαμεσολαβητές συζητούν μεταξύ τους το πρόβλημα και, αν το κρίνουν απαραίτητο, ενημερώνουν τα άλλα μέλη της ομάδας (καθηγητές – μαθητές).
- Ακόμα και αν υπάρχει κάποιος που φταίει, δεν αντιμετωπίζεται σαν να έχει διαπράξει έγκλημα, αλλά ορίζονται κάποια στάνταρ αποδεκτής συμπεριφοράς, ώστε να τα φτάσει.
- Βασικό χαρακτηριστικό είναι η εμπιστοσύνη, καθώς ό,τι λέγεται στη διαδικασία μένει μεταξύ των μελών της ομάδας που συμμετέχουν σε κάθε διαμεσολάβηση.
- *«Βοηθάει να συζητάμε βαθιά με τα παιδιά και να καταλαβαίνουμε πώς νιώθουν. Δεν κρίνουμε κανέναν... Πολλές φορές αφού μιλάμε με τα παιδιά, χωρίς να τα κρίνουμε, μαθαίνουμε πράγματα που μας συγκινούν και μας ενθαρρύνουν.»*

Διαχείριση θυμού

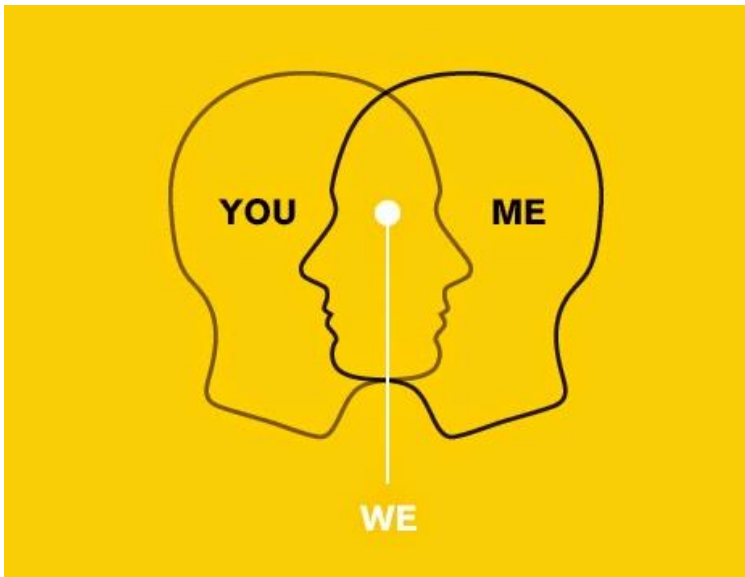
- Διαδικασία με στόχο να εκφράζεται ο θυμός λειτουργικά, όχι καταστροφικά
 - Αποδοχή του ως φυσιολογικού συναισθήματος (που συχνά είναι ανάμικτος με πόνο, άγχος κλπ.)
 - Βήματα:
 - Ονοματίζω το συμβάν που προκάλεσε θυμό
 - Ονοματίζω τα συναισθήματα που προκάλεσε το συμβάν
 - Εκφράζω την ανάγκη μου
 - Διατυπώνω την ανάγκη μου ως αίτημα προς το περιβάλλον
- 

Ενεργητική ακρόαση



- Δεξιότητα επικοινωνίας που βασίζεται στην ενσυναίσθηση.
- Δείχνουμε στους άλλους ότι κατανοούμε τι λένε, τι σκέφτονται.

Ενσυναίσθηση



- Σημαίνει «καταλαβαίνω – γνωστικά - πώς νιώθεις, ειδάλλως δεν μπορώ να σε βοηθήσω».
- Δεν σημαίνει ταύτιση (δεν κλαίμε μαζί).
- Καλλιεργείται
- Έχει μηχανισμούς
- Δεν στηριζόμαστε στο ιδιοσυγκρασιακό χάρισμα.



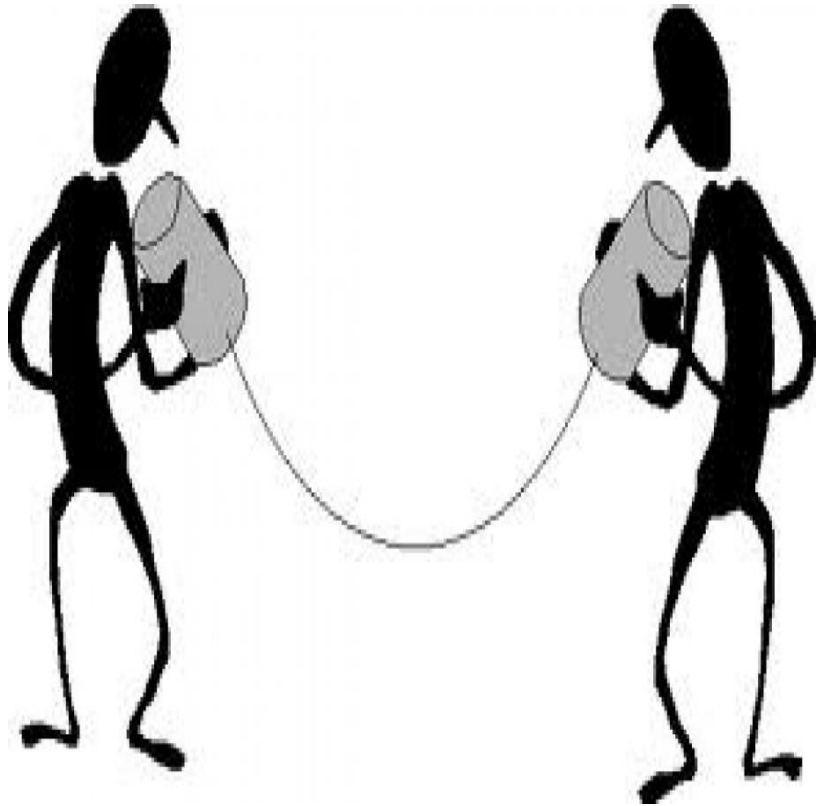
Τεχνικές

Επιβεβαίωση ακρόασης



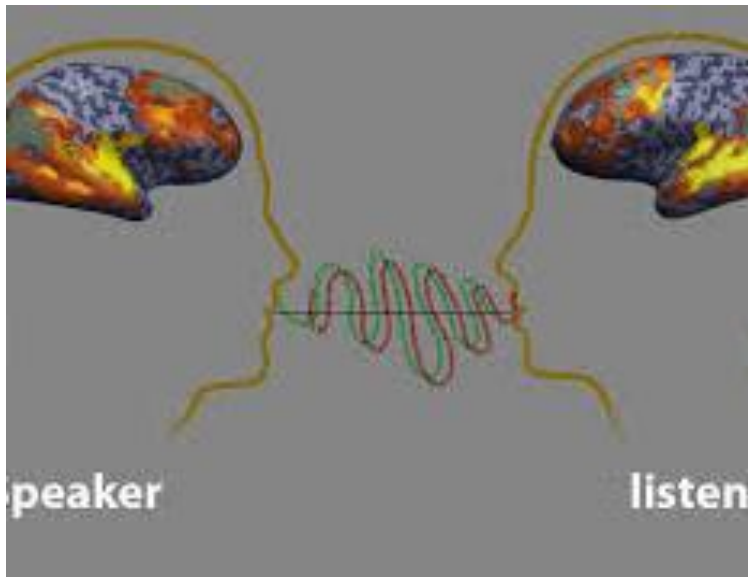
- Ο δάσκαλος δείχνει ότι ακούει προσεκτικά (νεύματα, εκφράσεις προσώπου, μικρές φράσεις), χωρίς να εκφράζει γνώμη.
- Ο μαθητής ενθαρρύνεται να περιγράψει ελεύθερα τις σκέψεις του.

Καθρέφτισμα



- Επανάληψη των φράσεων του μαθητή από τον δάσκαλο, διερεύνηση των σκέψεων και συναισθημάτων από τον ίδιο το μαθητή, αφού το ξανασκέφτεται και το επιβεβαιώνει ή το διαψεύδει.
- Η χρήση του καθρεφτίσματος βασίζεται στην κρίση του εκπαιδευτικού να παρεμβαίνει επιλεκτικά σε σημεία, ώστε ο μαθητής να περιγράψει πιο διεξοδικά τις σκέψεις και τα συναισθήματά του.
- *Μαθητής: «Αυτό το σχολείο δεν μου αρέσει καθόλου.» Δάσκαλος: «Δεν σου αρέσει καθόλου.»*
- *Μαθητής: «Ναι, κύριε, γιατί όλα τα άλλα παιδιά με κοροϊδεύουν.»*

Αντανάκλαση (συναισθήματος)



- Εστιάζουμε στα συναισθηματικά στοιχεία του μαθητή, για να συνειδητοποιηθούν και από τον ίδιο.
- Μαθητής: *«Ο Πέτρος με χτυπάει και με κοροϊδεύει»*
- Δάσκαλος: *«Κι αυτό σε πληγώνει πολύ»*
- Αντί να πεις «Καταλαβαίνω πώς νιώθεις», να πεις το συναίσθημα.

Παράφραση



- Επανάληψη των σημαντικότερων λέξεων του μαθητή, σύντομη δήλωση σύνοψης, που οδηγεί τον μαθητή να επεξεργαστεί ο ίδιος σκέψεις και συναισθήματα.
- Μαθητής: «Μερικές φορές σκέφτομαι ν' αφήσω το σχολείο, έτσι δε θα έχω διάβασμα, αλλά μετά λέω ότι δε θα έλυνα έτσι το πρόβλημα.»
- Δάσκαλος: «Δηλαδή νομίζεις ότι θα ντρεπόσουν για τον εαυτό σου αν άφηνες το σχολείο τώρα.»

Μηνύματα α' προσώπου

- Όχι προσανατολισμένα στο παιδί
- Όχι «Είσαι εγωιστής» ή «Δεν το περίμενα από σένα»
- Αλλά «Στενοχωριέμαι όταν κάνεις αυτό»

Αξιοποίηση ανοιχτών ερωτήσεων

Όχι κλειστές ερωτήσεις

- Είσαι καλά;
- Απογοητεύτηκες όταν είδες το βαθμό σου;

Αλλά, ανοιχτές ερωτήσεις

- Πώς είσαι;
- Πώς ένιωσες όταν είδες το βαθμό σου;

Αυτο- αποκάλυψη

- Η αποκάλυψη πληροφοριών ή εμπειριών που αφορούν εμάς.
- Όψεις του εαυτού μας στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης.
- Διαδικασία σύνδεσης και ανάπτυξης εγγύτητας – οικειότητας.
- Μπορεί να βοηθήσει σε μια διαδικασία από-ενοχοποίησης του παιδιού:
- *«Με βοήθησε να δω πως είμαστε άνθρωποι και πως δεν είμαι τελικά κακός που αισθάνομαι έτσι».*
- *«Έμαθα τελικά πως είμαστε όλοι ευάλωτοι».*

Οικοσυστημική προσέγγιση

(για επίλυση προβλημάτων)



- Η συμπεριφορά ενός ατόμου καθορίζεται από το πλέγμα των σύνθετων και ποικίλων σχέσεων του με τους άλλους.
- Η αντίδραση σε ένα γεγονός συνδέεται με το νόημα που το άτομο αποδίδει σε αυτό.
- Η αλλαγή στις αντιλήψεις επιφέρει αλλαγή στην αντίδραση.
- Ο καθένας αποτελεί μέρος ενός οικοσυστήματος: κάθε αλλαγή σε ένα μέλος του οικοσυστήματος επηρεάζει και τα άλλα μέλη.



- Η οικοσυστημική προσέγγιση δεν επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στη διάγνωση του προβλήματος αλλά στην αλλαγή της προβληματικής κατάστασης. Ο εκπαιδευτικός συνεκτιμά το κάθε πρόσωπο στην τάξη και το σχολείο ως μέρος του προβλήματος και παράγοντα επίλυσής του.
- Οι ερμηνείες και η στάση του εκπαιδευτικού επηρεάζουν τις ερμηνείες και τη στάση των μαθητών, άρα η αλλαγή της συμπεριφοράς των μαθητών θα επέλθει (και) με αλλαγή της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού.

Τεχνικές

- **Θετική υποδήλωση των κινήτρων** (Αναγνώριση πιθανών θετικών κινήτρων στην προβληματική συμπεριφορά)
- **Αναγνώριση θετικών λειτουργιών** (Αναγνώριση πιθανών θετικών λειτουργιών της προβληματικής συμπεριφοράς)
- **Η τεχνική της κερκόπορτας** (Εστίαση προσοχής σε κάποιο στοιχείο του οικοσυστήματος που δεν σχετίζεται άμεσα με το πρόβλημα)
- **Αναπλαισίωση** (Νέο αντιληπτικό πλαίσιο για τη συμπεριφορά/ Διαμόρφωση θετικής εναλλακτικής ερμηνείας και εισαγωγή της ερμηνείας στην προβληματική κατάσταση)



Καλή
συνέχεια!